

Platnost

Je třeba přísně rozlišovat různé druhy platnosti. Jinak „platí“ (= jsou závazné) státní zákony, jinak zvykové právo; jinak platí (námi formulované) přírodní zákony, jinak (na našich formulacích nezávislé) přírodní zákonitosti (které se svými formulacemi přírodních zákonů jen pokoušíme vyjádřit); jinak platí bankovka nebo poštovní známka, jinak nějaký soud či výrok. Zejména však je nutno podrobit kritickému přezkoumání rozšířenou představu (spíše nezdůvodněné mínění či předsudek), že platnost se vztahuje pouze k člověku: také pro zvířata i pro rostliny jsou některé věci platné a jiné neplatné, a vůbec nezáleží na tom, zda si živé bytosti (s výjimkou člověka) tuto platnost či neplatnost nemohou „uvědomit“. Právem lze mít dokonce za to, že všechny „přirozené jednotky“ v Teilhardově smyslu, tedy např. i atomy resp. Zejména elektrony se chovají více méně přiměřeně nějakým „platnostem“, kterým zatím ještě zdaleka nerozumíme, tj. které jsme ještě nebyli schopni platně poznat a popsat či objasnit. Platnost je něco, co adresně vyzývá nějaký subjekt, aby se nechoval pouze setrvačně, nýbrž aby v určitém rozsahu vykročil ven z této setrvačnosti, překročil ji, a to nikoliv nezbytně jejím narušením, nýbrž prostě využitím některých momentů otevřenosti, jež jsou pro situace všech „subjektů“ (přirozených jednotek) charakteristické a vždy přítomné. To souvisí s tím, že veškeré setrvačnosti jsou založeny na dodržování jistých platností, tak jako jsou založeny na reakcích a tedy na dění, na proměnlivosti.

(Berlín, 930721-1.)